

Bollenstreek

Intergemeentelijke Sociale Dienst

hillegom lisse noordwijk
noordwijkerhout teylingen

Begroting 2018
Meerjarenraming 2019-2021

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 ISD in vogelvlucht	4
2 Beleidsbegroting	5
2.1 Programmaplan	5
2.2 Programma's	5
2.2.1 Participatie	5
2.2.2 Zorg.....	7
2.2.3 Overhead	14
2.3 Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen	16
2.4 Vennootschapsbelasting.....	16
2.5 Onvoorzien	16
2.6 Paragrafen	16
2.6.1 Lokale heffingen	16
2.6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	16
2.6.3 Onderhoud kapitaalgoederen	20
2.6.4 Financiering	20
2.6.5 Bedrijfsvoering	21
2.6.6 Verbonden partijen	21
2.6.7 Grondbeleid	21
3 Financiële begroting	22
3.1 Overzicht van baten en lasten	22
3.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	22
3.3 Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting	22
3.4 Uiteenzetting van de financiële positie	23
3.5 Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld	24
4 Meerjarenraming.....	24
5 Bijlage	25
5.1 Bezuinigingen	25
5.2 Kosten per salarisschaal.....	25
5.3 Verdeelsleutel exploitatiekosten	25
5.4 Verdeling kosten begroting 2018 per gemeente	26

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek, Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen.

De opzet van de begroting 2018 ziet er anders uit dan gebruikelijk in verband met wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In het gewijzigde BBV wordt onder andere voorgeschreven dat er in het programmaplan een apart overzicht wordt opgenomen van de overheadkosten. Het doel van de gewijzigde wetgeving is om eenvoudig meer inzicht te krijgen in de totale overheadkosten van de gehele organisatie. Daartegenover staat dat er door de gewijzigde systematiek geen vergelijk meer mogelijk is met de voorgaande jaren. Vanaf de begroting 2018 worden in de programma's alleen nog de kosten opgenomen die direct samenhangen met het primaire proces. De niet-directe kosten worden opgenomen in het programma Overhead. Een ander gevolg van de BBV-wijzigingen per 1 januari 2018 is, indien van toepassing, het verplicht opnemen van 39 beleidsindicatoren. Personen met een bijstandsuitkering (p. 7), Cliënten met een maatwerkarrangement (p. 8), formatie (p. 16), bezetting (p. 16), apparaatskosten (p. 16), externe inhuur (p. 16) en overhead (p. 16).

Met deze beleidsindicatoren is het via de website "waarstaatjegemeente.nl" beter mogelijk de resultaten van de gemeenten onderling te vergelijken.

In de begroting van 2018 hebben we geen veranderingen doorgevoerd anders dan reguliere kostenstijgingen. We verwachten geen wijzigingen in beleid en uitvoering. We verwachten wel een toename van het aantal klanten in de Participatiewet en het aantal Wmo-voorzieningen. Ook de vergrijzing zal het aantal voorzieningen doen stijgen.

In de begroting blijven we binnen de norm die daarvoor is gesteld door Holland Rijnland(1,3% indexering voor 2018 t.o.v. 2017, inclusief +0,4% nacalculatie 2017)

Lisse, april 2017
Dagelijks Bestuur ISD Bollenstreek

1 ISD in vogelvlucht

Tabel 1 ISD in vogelvlucht

x € 1.000	realisatie 2016	begroting 2017	begroting 2018
Uitkeringen			
Participatie	17.026	16.449	18.374
Zorg	17.383	19.770	19.409
Totaal uitkeringen	34.409	36.219	37.782
Personeelskosten	6.467	6.354	6.619
Huisvestingskosten	411	480	482
Uitbestedingen	302	310	314
Overige exploitatiekosten	800	1.102	1.096
Totaal exploitatiekosten	7.980	8.246	8.512
Doorbelaste exploitatiekosten Participatie/Project statushouder	498-	-	-
Totaal exploitatie	7.482	8.246	8.512
Totaal kosten	41.891	44.465	46.294

Bij Participatie bestaat het programma in 2016 nog uit de kosten van zowel het onderdeel Inkomen als ook het onderdeel Re-integratie. Door de komst van het SPW geldt voor 2017 en 2018 dat het programma Participatie alleen nog uit het onderdeel Inkomen bestaat. Hierdoor is ook de doorbelasting van exploitatiekosten Participatie vervallen.

De kosten bij Zorg zijn inclusief Jeugd PGB's. Het project statushouder loopt in 2017 af en is daarom ook niet meer meegenomen in de kosten Begeleiding ZIN 2018.

Exploitatiekosten zijn de kosten om de ISD Bollenstreek te laten functioneren. We kennen exploitatiekosten (bijvoorbeeld personeelskosten, huisvestingskosten, kantoorkosten etc.), kosten voor Participatie en kosten voor Zorg.

Overhead is het deel van de exploitatiekosten dat niet direct aan de uitvoering van de participatie en/of zorg kan worden toegedicht.

2 Beleidsbegroting

2.1 Programmaplan

De ISD Bollenstreek kent twee programma's:

- Participatie
- Zorg

De formatie voor 2018 is in deze begroting verwerkt.

Tabel 2 Formatieoverzicht

Formatie ISD Bollenstreek 2018				
	Totaal	Overhead	Participatie	Zorg
Totaal fte's	96,19	28,72	34,72	32,75
Uren = 1.400 per fte	134.672	40.208	48.613	45.851
Totaal % per programma	100%	29,85%	36,10%	34,05%

Voor de omrekening naar salariskosten hebben wij gebruik gemaakt van de tabel kosten per salarisschaal (zie bijlage 2). In de formatie is 10,17 fte opgenomen voor SDV.

De notitie Overhead van de commissie BBV is leidend voor de toerekening naar de programma's. Onder overhead verstaan we alle functies die zich bezighouden met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

2.2 Programma's

2.2.1 Participatie

Wat willen we bereiken?

Werk boven inkomen

Bij de ISD staat werk voorop. Wie kan werken, moet werken. De ISD ondersteunt bij het vinden van werk in samenwerking met het SPW, dat in opdracht van de ISD trajecten uitvoert.

Maar niet iedereen slaagt erin om werk te vinden. Iemand die geen werk kan vinden en/of niet zelf in zijn levensonderhoud kan voorzien, kan bij ons aankloppen voor hulp. Dit kan een uitkering (PW, IOAW of IOAZ) zijn.

Maar belangrijker is de hulp die we bieden om klanten weer aan het werk te helpen. Een belangrijke taak van de ISD is samen mét de klant ervoor te zorgen dat de klant zelf in zijn/haar levensonderhoud kan voorzien.

Wat gaan we doen?

Ook in 2018 verstrekken we uitkeringen aan degenen die daar recht op hebben. We zijn streng aan de poort en bij de handhaving. We doen dat op een professionele en klantvriendelijke manier met goed opgeleide medewerkers. We zetten ons in om onze cliënten zo snel mogelijk uit te laten stromen naar betaald werk. Daarbij staat het hanteren van de menselijke maat voorop.

Wat gaat het kosten?

De budgetten voor alle inkomensregelingen Participatiewet (PW, loaw en loaz) zijn opgenomen in de BUIG. Hieronder een overzicht van de verwachte budgetten, die gebaseerd zijn op het moment van opstellen van de begroting bekende voorlopige budgetten van 2017.

Tabel 3 Verwachte budgetten 2018

Rijksbijdragen voor gemeenten 2018	I-deel		
	BUIG	Bbz vast	Totaal I-deel
Hillegom	3.170.739	1.569	3.172.308
Lisse	3.160.929	1.370	3.162.299
Noordwijk	3.790.400	186	3.790.586
Noordwijkerhout	2.045.342	751	2.046.093
Teylingen	4.032.170	1.279	4.033.449
Totaal	16.199.580	5.155	16.204.735

Deze budgetten gelden als basis voor de verdeling van de kosten van het programma Participatie.

Het Sociaal en Cultureel Planbureau heeft een nieuw verdeelmodel ontwikkeld, multiniveau-model. De invoering van dit model kan gevolgen hebben voor de budgetten.

Het voorlopige BUIG budget wordt gedurende het jaar nog bijgesteld. In de eerste helft van het jaar wordt het nader voorlopig budget gepubliceerd en in september wordt het BUIG budget definitief vastgesteld. Het uiteindelijke budget wordt bepaald door uit te gaan van de gerealiseerde prijs en het gerealiseerde volume in het voorgaande jaar, van een inschatting van de effecten van de conjunctuur en Rijksbeleid in het begrotingsjaar zelf en van een indexering van de gemiddelde prijs.

Als de tekorten groter zijn dan 5% van het budget bestaat onder voorwaarden de mogelijkheid om een vangnetuitkering aan te vragen.

De verwachte aantallen uitkeringsgerechtigden per 31 december 2018 zijn per gemeente gebaseerd op historische aantallen en ervaringen, maar zijn afhankelijk van de instroom van statushouders, de economie en zijn daardoor niet goed te plannen. De inkomsten die we korten op de uitkering (o.a. inkomen uit arbeid) is gemiddeld hoger dan in vergelijkbare gemeenten (zie benchmark).

De uitkeringskosten bedragen gemiddeld per uitkeringsgerechtigde € 13.500. Voor de uitgaven over 2018 hebben we gerekend met een klantenaantal van 1.361 .
 $1.361 \text{ klanten} \times € 13.500 = € 18.373.500.$

Bbz

Het Bijstand voor zelfstandigen bestaat uit uitkeringskosten voor levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen. Naast het vaste budget (Bbz 2004) wordt 75% van de uitgaven minus de ontvangsten/normbaten en 90% van de onderzoekskosten door het Rijk vergoed.

Debiteurenontvangsten

Bij de begroting hebben we rekening gehouden met het gerealiseerde bedrag in 2016.

Tabel 4 Uitgaven I-deel

	x € 1.000		
Inkomen	2016	2017	2018
BUIG	16.434	16.784	18.674
Bbz	278	265	300
Debiteurenontvangsten	-485	-600	-600
Totaal inkomen	16.227	16.449	18.374

Tabel 5 Verwachte aantallen klanten Inkomen per 31 december

Gemeentenaam	2016	2018
Hillegom	242	267
Lisse	251	277
Noordwijk	282	311
Noordwijkerhout	189	208
Teylingen	301	332
Totaal	1.265	1.395

Bij 2018 staan de verwachte aantallen volgens de begroting; 2018 is gebaseerd op de procentuele jaarlijkse toename van 5% van de realisatie 2016.

Beleidsindicatoren

Personen met een bijstandsuitkering	114,71	aantal per 10.000 inwoners
-------------------------------------	--------	----------------------------

2.2.2 Zorg**Wat willen we bereiken?**

De ISD wil ervoor zorgen dat iedere bewoner van de Bollenstreek de voorziening krijgt waar hij of zij recht op heeft, als blijkt dat de ondersteuning niet geboden kan worden vanuit de eigen kracht, het sociale netwerk of voorliggende voorzieningen. Dat willen we snel en efficiënt doen. Het is een continu proces om de doorlooptijden naar beneden te krijgen, de administratieve rompslomp te beperken en de klantvriendelijkheid te vergroten. Het is onze ambitie om ook bij dit programma onze klanten zo goed mogelijk van dienst te zijn. Ook hier geldt dat de menselijke maat voorop staat.

Wat gaan we doen?

De ISD voert op het gebied van Zorg een aantal regelingen uit; hulp bij het huishouden, begeleiding, rolstoelen, collectief vervoer, vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen, onderzoekskosten, eigen bijdrage, inkomensondersteunende voorzieningen, PGB jeugd en schulddienstverlening.

Wat gaat het kosten?**Tabel 6 Overzicht uitgaven Zorg per gemeente**

Begroting 2018						
(x € 1.000)	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijk- erhout	Teylingen	Totaal
Zorg						
Wmo – HbH ZIN	1.022	941	1.381	757	1.439	5.539
Wmo – HbH PGB	312	226	174	133	139	983
Wmo – begeleiding ZIN	1.324	1.322	1.118	933	2.120	6.817
Wmo – begeleiding PGB	100	95	154	103	209	660
Wmo - rolstoelen	97	109	107	76	107	495
Wmo - collectief vervoer	208	136	224	148	252	968
Wmo - vervoersvoorzieningen	124	146	419	115	197	1.000
Wmo - woonvoorzieningen	136	97	135	89	150	605
Wmo - onderzoekskosten	5	6	5	2	3	21
Wmo- eigen bijdrage	249-	270-	310-	189-	382-	1.401-
Totaal programma WMO	3.079	2.806	3.405	2.166	4.233	15.688
Inkomensondersteunende voorzieningen*						
	371	427	371	270	520	1.959
Jeugd						
PGB Jeugd	377	223	425	122	615	1.762
Totaal Programma Zorg	3.827	3.456	4.201	2.558	5.368	19.409

*Inkomensondersteunende voorzieningen bestaat onder andere uit: collectieve ziektekostenverzekering, bijzondere bijstand, sociaal medische indicatie, persoonsondersteunend budget en inspanningspremie

Uitgangspunten per gemeente per voorziening

De kosten van de zorgvoorzieningen komen volledig ten laste van de gemeenten waarvoor de voorziening is verstrekt.

Onderstaand vindt u per gemeente een overzicht met daarin de realisatie 2016, de vastgestelde begroting 2017 en de begroting 2018. Per gemeente staan de uitgangspunten voor de begroting. Alle begrote bedragen zijn berekend in lijn met het ingezette beleid waarvan de effecten nu zichtbaar worden.

We hebben rekening gehouden met een prijsindexatie en een toename van het gebruik door vergrijzing.

Daarnaast zal in 2017 een nieuwe aanbesteding voor 2018 voor de Hulp bij het Huishouden plaats vinden, de verwachting is dat de prijzen zeker gaan stijgen.

In het gemeentefonds is een bedrag opgenomen om de verlaging van de eigen bijdrage te compenseren.

Beleidsindicatoren

Clienten met een maatwerkarrangement WMO	565,83	per 10.000 inwoners
--	--------	---------------------

Hillegom

Tabel 7 Begroting Hillegom 2018 t.o.v. 2016 en 2017

Zorg (x € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Wmo – HbH ZIN	929	1.072	1.022
Wmo – HbH PGB	284	185	312
Wmo – HHt	10	-	-
Wmo – begeleiding ZIN	1.249	1.507	1.324
Wmo – begeleiding PGB	94	90	100
Wmo - rolstoelen	72	95	97
Wmo – collectief vervoer	196	212	208
Wmo - vervoersvoorzieningen	92	130	124
Wmo - woonvoorzieningen	118	110	136
Wmo - onderzoekskosten	1	5	5
Wmo – eigen bijdrage	-306	-340	-249
Totaal WMO	2.739	3.066	3.079
Inkomensondersteunende voorzieningen	354	371	371
Jeugd			
PGB Jeugd	377	492	377
Totaal Programma Zorg	3.470	3.929	3.827

Hulp bij het huishouden

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 1% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 5% in verband met een nieuwe aanbesteding. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 0,2% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 1,8%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 30% voor 2017 door een nieuwe aanbesteding voor de rolstoelen en vervoersvoorzieningen. Voor de woonvoorzieningen geldt de nieuwe aanbesteding gedeeltelijk daarom hebben we een prijscompensatie van 10% voor 2017 verwerkt. Voor 2018 een prijsindex van 1%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 0,2% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 1,8%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Onderzoekskosten

De verwachting is gebaseerd op de begroting 2017.

Eigen bijdrage

De verwachting is gebaseerd op basis van de parameters 2017 met de eigen bijdrage calculator van het CAK.

Inkomensondersteunende voorzieningen

De verwachte uitgaven is gebaseerd op de begroting 2017.

Jeugd

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016.

Lisse**Tabel 8 Begroting Lisse 2018 t.o.v. 2016 en 2017**

Zorg (x € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Wmo – HbH ZIN	855	968	941
Wmo – HbH PGB	205	226	226
Wmo – HHT	22	-	-
Wmo – begeleiding ZIN	1.247	1.565	1.322
Wmo – begeleiding PGB	90	95	95
Wmo - rolstoelen	81	106	109
Wmo – collectief vervoer	128	135	136
Wmo - vervoersvoorzieningen	108	131	146
Wmo - woonvoorzieningen	84	101	97
Wmo - onderzoekskosten	-	6	6
Wmo – eigen bijdrage	-349	-359	-270
Totaal WMO	2.471	2.974	2.806
Inkomensondersteunende voorzieningen	407	366	427
Jeugd			
PGB Jeugd	223	234	223
Totaal Programma Zorg	3.101	3.574	3.456

Hulp bij het huishouden

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 1% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 5% in verband met een nieuwe aanbesteding. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 0,2% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 1,8%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 30% voor 2017 door een nieuwe aanbesteding voor de rolstoelen en vervoersvoorzieningen. Voor de woonvoorzieningen geldt de nieuwe aanbesteding gedeeltelijk daarom hebben we een prijscompensatie van 10% voor 2017 verwerkt. Voor 2018 een prijsindex van 1%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 0,2% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 1,8%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Onderzoekskosten

De verwachting is gebaseerd op de begroting 2017.

Eigen bijdrage

De verwachting is gebaseerd op basis van de parameters 2017 met de eigen bijdrage calculator van het CAK.

Inkomensondersteunende voorzieningen

De verwachte uitgaven is gebaseerd op de realisatie 2016 plus een toename van gebruik in verband de instroom statushouder voor de inspanningspremie en persoonsondersteunend budget.

Jeugd

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016.

Noordwijk**Tabel 9 Begroting Noordwijk 2018 t.o.v. 2016 en 2017**

Zorg (x € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Wmo – HbH ZIN	1.255	1.520	1.381
Wmo – HbH PGB	158	183	174
Wmo – HHT	2	-	-
Wmo – begeleiding ZIN	1.055	1.382	1.118
Wmo – begeleiding PGB	145	137	154
Wmo - rolstoelen	79	121	107
Wmo – collectief vervoer	211	231	224
Wmo - vervoersvoorzieningen	310	353	419
Wmo - woonvoorzieningen	117	130	135
Wmo - onderzoekskosten	1	5	5
Wmo – eigen bijdrage	-440	-396	-310
Totaal WMO	2.893	3.666	3.405
Inkomensondersteunende voorzieningen	356	332	371
Jeugd			
PGB Jeugd	425	362	425
Totaal Programma Zorg	3.674	4.360	4.201

Hulp bij het huishouden

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 1% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 5% in verband met een nieuwe aanbesteding. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 0,2% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 1,8%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 30% voor 2017 door een nieuwe aanbesteding voor de rolstoelen en vervoersvoorzieningen. Voor de woonvoorzieningen geldt de nieuwe aanbesteding gedeeltelijk daarom hebben we een prijscompensatie van 10% voor 2017 verwerkt. Voor 2018 een prijsindex van 1%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 0,2% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 1,8%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Onderzoekskosten

De verwachting is gebaseerd op de begroting 2017.

Eigen bijdrage

De verwachting is gebaseerd op basis van de parameters 2017 met de eigen bijdrage calculator van het CAK.

Inkomensondersteunende voorzieningen

De verwachte uitgaven is gebaseerd op de realisatie 2016 plus een toename van gebruik in verband de instroom statushouder voor de inspanningspremie en persoonsondersteunend budget.

Jeugd

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016.

Noordwijkerhout

Tabel 10 Begroting Noordwijkerhout 2018 t.o.v. 2016 en 2017

Zorg (x € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Wmo – HbH ZIN	688	801	757
Wmo – HbH PGB	121	136	133
Wmo – Hht	8	-	-
Wmo – begeleiding ZIN	880	1.148	933
Wmo – begeleiding PGB	97	99	103
Wmo - rolstoelen	56	78	76
Wmo – collectief vervoer	140	179	148
Wmo - vervoersvoorzieningen	85	99	115
Wmo - woonvoorzieningen	77	78	89
Wmo - onderzoekskosten	2	2	2
Wmo – eigen bijdrage	-230	-243	-189
Totaal WMO	1.924	2.377	2.166
Inkomensondersteunende voorzieningen	246	270	270
Jeugd			
PGB Jeugd	122	127	122
Totaal Programma Zorg	2.292	2.774	2.558

Hulp bij het huishouden

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 1% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 5% in verband met een nieuwe aanbesteding. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 0,2% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 1,8%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 30% voor 2017 door een nieuwe aanbesteding voor de rolstoelen en vervoersvoorzieningen. Voor de woonvoorzieningen geldt de nieuwe aanbesteding gedeeltelijk daarom hebben we een prijscompensatie van 10% voor 2017 verwerkt. Voor 2018 een prijsindex van 1%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 0,2% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 1,8%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Onderzoekskosten

De verwachting is gebaseerd op de begroting 2017.

Eigen bijdrage

De verwachting is gebaseerd op basis van de parameters 2017 met de eigen bijdrage calculator van het CAK.

Inkomensondersteunende voorzieningen

De verwachte uitgaven is gebaseerd op de begroting 2017.

Jeugd

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016.

Teylingen

Tabel 11 Begroting Teylingen 2018 t.o.v. 2016 en 2017

Zorg (x € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Wmo – HbH ZIN	1.308	1.505	1.439
Wmo – HbH PGB	126	143	139
Wmo – HHT	14	-	-
Wmo – begeleiding ZIN	2.000	2.142	2.120
Wmo – begeleiding PGB	197	201	209
Wmo - rolstoelen	79	112	107
Wmo – collectief vervoer	238	259	252
Wmo - vervoersvoorzieningen	146	167	197
Wmo - woonvoorzieningen	130	110	150
Wmo - onderzoekskosten	2	3	3
Wmo – eigen bijdrage	-506	-495	-382
Totaal WMO	3.734	4.147	4.233
Inkomensondersteunende voorzieningen	500	411	520
Jeugd			
PGB Jeugd	615	577	615
Totaal Programma Zorg	4.849	5.135	5.368

Hulp bij het huishouden

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 1% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 5% in verband met een nieuwe aanbesteding. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 0,2% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 1,8%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 30% voor 2017 door een nieuwe aanbesteding voor de rolstoelen en vervoersvoorzieningen. Voor de woonvoorzieningen geldt de nieuwe aanbesteding gedeeltelijk daarom hebben we een prijscompensatie van 10% voor 2017 verwerkt. Voor 2018 een prijsindex van 1%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016 met daarbij verwerkt een prijscompensatie van 0,2% voor 2017 en een prijsindex 2018 van 1,8%. In gebruik verwachten we een toename van 2% per jaar in verband met vergrijzing.

Onderzoekskosten

De verwachting is gebaseerd op de begroting 2017.

Eigen bijdrage

De verwachting is gebaseerd op basis van de parameters 2017 met de eigen bijdrage calculator van het CAK.

Inkomensondersteunende voorzieningen

De verwachte uitgaven is gebaseerd op de realisatie 2016 plus een toename van gebruik in verband de instroom statushouder voor de inspanningspremie en persoonsondersteunend budget.

Jeugd

De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2016.

2.2.3 Overhead

Tabel 12 Overzicht kosten overhead

x € 1.000	realisatie 2016	begroting 2017	begroting 2018
Lasten			
Salariskosten ISD	5.730	6.060	6.328
Personeelsvergoedingen ISD	74	102	99
Overige personeelskosten	174	192	192
Huur kantoor	297	310	363
Automatisering	401	450	420
Reclame- en promotiekosten	8	33	10
Vakliteratuur	12	11	15
Huisvestingskosten	75	90	80
Kantoorkosten	200	208	205
Accountantskosten	40	39	45
Advieskosten	64	44	65
Inhuur en uitzendkrachten	490	238	240
Uitbestedingen HLT Samen	223	229	230
Uitvoeringskosten	79	81	85
Algemene kosten	89	79	95
Bankkosten en Rente	4	0	0
Afschrijving kantoormeubilair	39	80	40
Incidentele baten en lasten	-18	0	0
Subtotaal	7.980	8.246	8.512
Toerekening kosten primaire proces			
Participatie			-2.628
Zorg			-2.479
Totaal overhead			3.405

In de begroting 2018 zijn op basis van de gewijzigde BBV voorschriften alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces, toegerekend tot de overhead. De kosten die direct zijn toe te rekenen aan de taakvelden bestaan uit de personeelskosten van de medewerkers van de betreffende afdeling, automatisering en inhuur en uitzendkrachten. Dit alles op basis van de procentuele verhouding zoals weergegeven in het formatieoverzicht.

De berekening waaruit blijkt dat de kosten van de ISD binnen de bezuinigingsopdracht blijven, vindt u in bijlage 5.1.

Salariskosten

De salariskosten zijn gebaseerd op de toegestane formatie en salaristabellen per 1 januari 2017. Daarnaast is rekening gehouden met de aangepaste tijdelijke formatie, zoals aangegeven in begrotingswijziging 2017-I.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT):

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Hierin is bepaald dat topfunctionarissen niet meer mogen verdienen dan het wettelijk maximum: de WNT-norm. Jaarlijks wordt dit bedrag vastgesteld in een ministeriele regeling.

In 2017 is het algemene maximum € 181.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever.

Personeelsvergoedingen ISD

De personeelsvergoeding staat in relatie tot de salariskosten.

Overige personeelskosten

De kosten omvatten opleiding, vorming en training, werving en selectie van personeel, arbozorg, kosten ondernemingsraad, personeelsvereniging, personeelsuitje, kerstpakketten, etc. Deze kosten worden begroot in relatie tot de salariskosten.

Huur kantoor

Betreft de huur van het gebouw aan de Hobahostraat 92. Vanaf 2018 vervalt de tijdelijke korting op de huur.

Automatisering

Alle kosten van automatisering zitten in deze post. Wij maken gebruik van de volgende software: voor de uitkeringen: GWS, voor de databaseverwerking: Oracle, voor schulddienstverlening: Allegro, voor de boekhouding: Exact Online en voor de kantoorautomatisering: Office. Ook de kosten van de aan te schaffen laptops, extra beeldschermen en het onderhoud zijn in deze post begrepen.

Reclame- en promotiekosten

De kosten zijn voor informatieverstrekking aan onze cliënten.

Vakliteratuur

Onder deze post staan de kosten van vakliteratuur en lidmaatschap Divosa en Stimulansz, diverse wetboeken, handboeken, dag- en weekbladen en boeken en tijdschriften.

Huisvestingskosten

Dit betreft schoonmaken/onderhoud en kantoorinventaris.

Kantoorkosten

Deze post bestaat uit kantoorartikelen, telefoon, porti, kantoormachines, koffie en thee. Door invoering van digitalisering verwachten we in de toekomst een besparing op deze post.

Accountantskosten

De kosten voor de controle van de accountant.

Advieskosten

Hierin zijn opgenomen verwachte advieskosten voor o.a. aanbestedingen.

Inhuur en uitzendkrachten

Hierin zijn opgenomen verwachte kosten voor inhuur.

Uitbestedingen HLT Samen

De ISD maakt gebruik van de diensten van HLT Samen op het gebied van automatisering en personeelsadministratie.

Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten betreffen de kosten van de uitvoering van tegenprestatie naar vermogen of preventieve activiteiten bij schulddienstverlening toegevoegd, die voorheen via subsidies van de gemeenten betaald werden.

Algemene kosten

Hierin is opgenomen presentiegelden commissie bezwaar & beroep en de cliëntenraad, proceskosten, opvragen van voertuiginformatie, contributies, verzekeringen en diverse kleine kosten.

Bankkosten en rente

Alle door de banken in rekening gebrachte kosten en betaalde/ontvangen rente.

Afschrijving kantoormeubilair

Afschrijvingskosten op het kantoormeubilair.

Incidentele baten en lasten

Onvoorziene en niet toe te rekenen kosten.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren volgens het vernieuwde BBV.

Formatie	0,79	fte per 1.000 inwoners
Bezetting	0,79	fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	69,99	per inwoner
Externe inhuur	3,50	% van de totale loonkosten
Overhead	7,36	% van de totale lasten

2.3 Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

De middelen die de ISD ontvangt vanuit de deelnemende gemeenten zijn opgenomen in het programma Algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen	
Hillegom	8.920.822
Lisse	8.636.310
Noordwijk	10.371.092
Noordwijkerhout	6.010.842
Teylingen	12.300.093
Totaal	46.239.160

2.4 Vennootschapsbelasting

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen welke is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet VPB plichtig.

2.5 Onvoorzien

Er komen geen incidentele baten en lasten voor in de begroting 2018.

2.6 Paragrafen

2.6.1 Lokale heffingen

De ISD kent geen lokale heffingen.

2.6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De ISD heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD geen reserves vormt. Eventuele financiële tegenvallers zijn voor rekening en risico van de deelnemende gemeenten. Met de steeds groeiende financiële stromen binnen de ISD gaan deze risico's en vooral de beperking daarvan, een steeds grotere rol spelen. Deze groei wordt veroorzaakt door het toenemende takenpakket van de ISD en wijzigingen in de budgettering.

Risico

De ISD heeft te maken met onzekerheden en risico's. Een aantal daarvan is nagenoeg uit te sluiten, te beheersen of te beperken door tijdig maatregelen te nemen, verzekeringen af te sluiten en alert te zijn op veranderingen. Andere risico's kan de ISD overdragen, bijvoorbeeld op de gemeenten. Soms moeten we accepteren dat er risico's zijn, waar we niet veel aan kunnen doen.

De gemeenten staan garant voor alle tekorten bij de ISD en in die zin lopen zij dan ook de risico's. De ISD heeft in kaart gebracht welke risico's de gemeenten dan wel de ISD lopen. Er is onderscheid gemaakt in algemene risico's (risico's die in elk bedrijf aanwezig zijn) en specifieke risico's (risico's specifiek voor een ISD of een sociale dienst).

De kans en het effect van een gebeurtenis zijn uitgedrukt in een cijfer oplopend van 1 tot en met 25. Dit cijfer is het gevolg van het vermenigvuldigen van de kans x effect.

Waarbij een hele kleine kans staat voor getalwaarde 1 en een grote kans voor getalwaarde 5. Waarbij geringe schade staat voor getalwaarde 1 en fatale schade voor getalwaarde 5.

Risico = kans x effect

Risicoprofiel

De belangrijkste risico's zijn:

1. Algemene risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico	Financiële gevolgen	maatregel
Brand of andere calamiteit waardoor de inventaris verloren gaat en de voortgang van het werk niet meer mogelijk is	1 x 1 = 1	schade oplopend tot maximaal € 1.142.000 (dit is de aanschafwaarde van de vaste activa per 31-12-2016). Huur ander pand € 91.000	De financiële risico's van brand zijn gedekt door de verzekering.
Fraude/ integriteitsschendingen	2 x 2 = 4	PM (is afhankelijk van omvang fraude, dit is niet bij benadering aan te geven)	Dagelijks worden betalingen zowel aan klanten als crediteuren gecontroleerd op bankrekeningnummer. Daarnaast worden dagelijks de betalingen steekproefsgewijs gecontroleerd.
Vermindering van taken ISD, bijvoorbeeld WMO/opheffen ISD/uittreden gemeenten	3 x 1 = 3	Wachtgeldverplichtingen + bovenwettelijke uitkering 50 fte's (Wmo) € 5.700.000 tot € 11.400.000 bij opheffing ISD Schaalnadelen: PM	Afsluiten tijdelijke arbeidscontracten. Overgang ISD personeel naar gemeenten/andere organisaties die taken overnemen. Begeleiding bij van werk naar werktrajecten.
Automatisering, gegevens weg als gevolg van calamiteit bij bijv. HLT Samen (bijv. brand)	1 x 4 = 4	Inhuur extra fte's om gegevens opnieuw in te brengen en betalingen te verzorgen € 250.000	De ISD maakt dagelijks een back-up van alle bestanden zowel van de uitkeringsbestanden als van de boekhouding. In geval van calamiteiten (brand e.d.) kan de ISD deze bestanden gebruiken om elders te verwerken. We kunnen altijd zorgdragen voor de betaling van de uitkeringen (binnen enkele dagen).

2. Specifieke risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico		maatregel
Bijstand: Toename klanten als gevolg economische crisis/minder participatiegelden/ Achterblijven uitstroom via SPW	5 x 2 = 10	50 klanten extra x gemiddeld € 13.000 = € 650.000 per jaar	Poortwachterfunctie, handhaven, re-integratie-activiteiten. Aanvragen vangnetuitkering. Tekorten gedekt door gemeenten*
Toename beroep op bijzondere bijstand	4 x 1 = 4	10 % toename = € 270.000	Beleid wijzigen (veel van wat de ISD verstrekt is bovenwettelijk)/begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
Toename beroep op individuele voorzieningen ingevolge de WMO	4 x 2 = 8	10 % toename = € 1.980.000	Beleid wijzigen (kiezen voor wettelijk minimale variant, meer algemene voorzieningen, zoals scootmobielpool), begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
Incident met Informatiebeveiliging	4 x 3 = 12	PM	Het risico bij informatiebeveiliging brengen we omlaag door diverse audits te laten uitvoeren. De gevolgen zijn moeilijk in geld uit te drukken.
Nieuwe aanbesteding (hulpmiddelen, begeleiding, HbH en collectief vervoer)	1 x 4 = 4	Nieuwe aanbestedingen kunnen leiden tot hogere prijzen	De ISD gaat in 2018 de HbH aanbesteden.

3. Weerstandsvermogen

Op grond van voorgaande inventarisatie van de risico's en rekening houdend met de risicofactor kom ik tot de volgende berekening van het weerstandsvermogen.

berekening weerstandsvermogen

risico	factor	schadebedrag	weerstand- vermogen
1. Brand	1/25	€ 1.233.000	49.320
2. Fraude	4/25	pm	-
3a. Vermindering taken	3/25	€ 5.700.000	
3b. Opheffing ISD	3/25	€ 11.400.000	€ 2.052.000
4. Automatisering	4/25	€ 250.000	€ 40.000
5. toename bijstand	10/25	€ 650.000	€ 260.000
6. toename bijz.bijstand	4/25	€ 200.000	€ 32.000
7. toename Wmo	8/25	€ 1.552.000	€ 496.640
8. informatiebeveiliging	12/25	pm	-
9. nieuwe aanbesteding	1/25	€ 1.500.000	€ 60.000
totaal weerstandsvermogen			€ 2.989.960

verdeling weerstandsvermogen naar gemeente

gemeente	%	bedrag
Hillegom	18,04	€ 539.389
Lisse	19,02	€ 568.690
Noordwijk	22,40	€ 669.751
Noordwijkerhout	13,23	€ 395.572
Teylingen	27,31	€ 816.558
totaal		€ 2.989.960

Conclusie:

De deelnemende gemeenten aan de ISD Bollenstreek moeten rekening houden met een weerstandsvermogen dat nodig is om de financiële risico's van de ISD Bollenstreek af te dekken, zoals in bovenstaande tabel is vermeld.

Verloop kengetallen

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Netto schuldquote	0,81%	0,81%	0,81%	0,81%	0,81%	0,81%
Netto schuldquote gecorrigeerd						
voor alle verstrekte leningen	0,81%	0,81%	0,81%	0,81%	0,81%	0,81%
Solvabiliteitsratio	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	0,05%	0,05%	0,05%	0,05%	0,05%	0,05%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote:

De netto schuldquote zijn alle schulden en overlopende passiva minus de vlottende activa in verhouding tot de totale baten voor mutaties reserves. Dit kengetal is laag bij de ISD Bollenstreek omdat er geen vaste schulden zijn.

Solvabiliteitsratio;

Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal weer. De ISD Bollenstreek heeft geen eigen vermogen, daardoor is het solvabiliteitsratio nul.

Structurele exploitatieruimte:

Is laag omdat de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Alleen de incidentele baten/lasten hebben bij de ISD Bollenstreek invloed op dit kengetal.

Grondexploitatie:

Is niet van toepassing.

Belastingcapaciteit:

Is niet van toepassing omdat de ISD Bollenstreek geen heffing kent.

2.6.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De ISD heeft geen kapitaalgoederen. De investeringen in software, hardware en inventaris zijn bij de oprichting van de ISD rechtstreeks door de deelnemende gemeenten gefinancierd. De investeringen in verband met de inrichting van het kantoorgebouw Amiant te Lisse worden geactiveerd en afgeschreven over een periode van 10 jaar (de duur van het huurcontract). Hetzelfde geldt voor de investering in automatisering, zij het dat de afschrijvingsperiode daarbij drie jaar bedraagt. Er worden voor deze vaste activa geen kostenegalatievoorzieningen voor grootonderhoud getroffen. De onderhoudskosten worden derhalve jaarlijks begroot en verantwoord.

2.6.4 Financiering

De ISD rekent per jaar volledig af met de deelnemende gemeenten. Dat betekent dat we geen eigen vermogen hebben en dus volledig afhankelijk zijn van de bevoorschotting door de gemeenten. Vanaf 2007 gaan de Rijksbijdragen rechtstreeks naar de gemeenten, waardoor we geen andere externe financiers hebben dan de gemeenten.

Kasgeldlimiet

Het Rijk heeft in 2000 regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Dit staat in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

In de wet Fido is geregeld dat overheden de toezichthouders informeren over de kasgeldlimiet. Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld. Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. De kasgeldlimiet is gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting, inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen.

Schatkistbankieren

De Eerste Kamer heeft op 10 december 2013 ingestemd met het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren. Dat betekent dat het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden op 16 december 2013 van start is gegaan.

Het drempelbedrag is bepaald op 0,75% van de begroting met een minimumbedrag van € 250.000. Begroting 2018 is € 46.239.159,76 en 0,75% is € 346.793.

Voor de ISD Bollenstreek betekent schatkistbankieren dat wij onze overtollige middelen (alles > € 346.793) aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat wij ons geld niet langer bij banken buiten de schatkist mogen aanhouden.

Onze (verplichte) deelname aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld van de gemeente. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer. De norm geeft het bedrag aan waarover de gemeente zich per begrotingsjaar maximaal mag bloot stellen aan renterisico. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de renterisiconorm 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm als bedoeld in de Wet Fido wordt niet overschreden.

De ISD Bollenstreek kent geen renterisico. De reden hiervan is dat we geen leningen hebben afgesloten.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

De ISD heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD geen reserves vormt. Ieder jaar wordt er volledig afgerekend. De deelnemende gemeenten betalen maandelijks 1/12 van de begroting als voorschot. Hiermee kan de ISD Bollenstreek in de financieringsbehoefte voorzien.

Rentevisie

Rentevisie is de toekomstverwachting over de renteontwikkeling. De ISD heeft geen rentedragende leningen en is derhalve geen rente verschuldigd. De renteontwikkeling heeft op dan ook geen invloed op de financiële positie van de ISD.

Rentekosten/opbrengsten

De rentekosten/opbrengsten bij de ISD bestaan uit de rente op de r/c die banken in rekening brengen of uitbetalen.

2.6.5 Bedrijfsvoering

Rechtmatigheid

Ook in 2018 moeten wij voldoen aan de wettelijke rechtmatigheidseisen. De accountant toetst de wet- en regelgeving aan de uitvoering, zowel de getrouwheid van onze cijfers als de rechtmatigheid van onze uitgaven.

Participatie

In de afgelopen jaren hebben we moeten constateren dat de cliëntenaantallen sterk zijn gestegen, zonder dat de ISD of de gemeenten daar invloed op konden uitoefenen. Het stijgen van cliëntenaantallen legt een grote druk op de organisatie. Ook het beëindigen van veel uitkeringen zal een extra inspanning vragen.

Zorg

Voor de voorzieningen en de bijzondere bijstand geldt dat het open einde regelingen zijn. De begroting wordt opgesteld aan de hand van ervaringscijfers en verwachte ontwikkelingen. Ondanks dat dit zorgvuldig plaatsvindt, is het mogelijk dat er veel meer of veel minder van een voorziening gebruik gemaakt wordt. De ISD zal de gemeenten bij afwijkingen van de begroting zo snel mogelijk informeren over de financiële gevolgen.

We hebben geen directe invloed op het aantal aanvragen. De enige manier om de hoogte van de uitgaven te sturen is aanpassing van het beleid waaronder voorzieningen worden verstrekt. Dat is per definitie een actie achteraf. Hierdoor kunnen de uitgaven in enig jaar (explosief) stijgen.

2.6.6 Verbonden partijen

De ISD is niet verbonden aan andere partijen.

2.6.7 Grondbeleid

De ISD heeft geen grond en derhalve ook geen grondbeleid.

3 Financiële begroting

3.1 Overzicht van baten en lasten

Financiële begroting 2018	Baten	Lasten	Saldo
Programma's			
Participatie	-	21.001.318	21.001.318
Zorg	-	21.887.462	21.887.462
Overhead	-	3.405.380	3.405.380
Saldo baten en lasten programma's			46.294.160
Overzicht algemene dekkingsmiddelen			
Bijdragen gemeenten	-46.294.160	-	-46.294.160
Resultaat			0

3.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De financiële begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

3.3 Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen welke is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet VPB plichtig.

3.4 Uiteenzetting van de financiële positie

EMU saldo

Omschrijving	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	80	146	65	65	65	19
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten						
Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	314		20			
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen						
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:						
Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa						
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op						
Baten bouwgrondexploitatie:						
Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord						
Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen						
Lasten ivm transacties met derden, die niet via de						
Berekend EMU-saldo	-234	146	65	65	65	19

Geprognostiseerde balans

Geprognostiseerde balans per 31 december	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
ACTIVA						
Vaste Activa						
<i>Materiële vaste activa</i>						
- investeringen met een economisch nut	340	194	149	84	19	0
Totaal vaste activa	340	194	149	84	19	0
Vlottende activa						
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>						
- vorderingen openbare lichamen	-	-	-	-	-	-
- overige vorderingen	-	-	-	-	-	-
Liquide middelen	-	-	-	-	-	-
Overlopende activa	-	-	-	-	-	-
Totaal vlottende activa	0	0	0	0	0	0
Totaal-generaal	340	194	149	84	19	0
PASSIVA						
Vlottende passiva						
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>						
- schulden openbare lichamen						
- overige schulden	340	194	149	84	19	0
Totaal vlottende passiva	340	194	149	84	19	0
Totaal-generaal	340	194	149	84	19	0

3.5 Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

Hoofdtakveld	Taakveld	Lasten	Baten
Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead	3.405.380	3.405.380-
Sociaal Domein	6.3 Inkomensregelingen	22.960.318	22.960.318-
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.100.700	2.100.700-
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	16.065.762	16.065.762-
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.762.000	1.762.000-
TOTAAL		46.294.160	-46.294.160

4 Meerjarenraming

Tabel 13 Overzicht van meerjarenbegroting 2019-2021

	2019	2020	2021
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Lasten			
Salariskosten ISD	6.455	6.584	6.716
Personeelsvergoedingen ISD	101	103	105
Overige personeelskosten	196	200	204
Huur front- en backoffice	370	377	385
Automatisering	429	437	446
Reclame- en promotiekosten	10	11	11
Vakliteratuur	16	16	16
Huisvestingskosten	81	83	84
Kantoorkosten	209	213	218
Accountantskosten	46	47	48
Advieskosten	67	68	69
Inhuur en uitzendkrachten	245	250	255
Uitbestedingen Teylingen	234	239	244
Uitvoeringskosten	86	88	90
Algemene kosten	97	99	101
Bankkosten en rente	-	-	-
Afschrijving kantoormeubilair	41	42	42
Incidentele baten en lasten	-	-	-
totaal exploitatiekosten	8.682	8.856	9.033
Uitkeringen			
Participatie	18.741	19.116	19.498
Zorg	19.797	20.193	20.597
Totaal uitkeringen	38.538	39.309	40.095
Totaal uitgaven	47.220	48.164	49.128
Bijdrage gemeenten	-47.220	- 48.164	- 49.128
Resultaat ISD	0	0	0

In bovenstaande cijfers is uitgegaan van voortzetting van het huidige beleid en wetgeving.

5 Bijlage

5.1 Bezuinigingen

Overzicht verwerking bezuinigingsopdracht (x €1.000)

Begroting 2017	8.246
Begroting 2018*	8.353
Banenafpraak + toename volume klanten	167+
Toegestane begroting 2018	8.520
Huidige begroting 2018	8.512
Extra bezuiniging	8

* Het dagelijks bestuur van Holland Rijnland heeft besloten om akkoord te gaan met indexering van lonen en prijzen binnen Gemeenschappelijke Regelingen van 1,3%. Zoals uit bovenstaande opstelling blijkt, voldoet de ISD aan de Strijknorm.

5.2 Kosten per salarisschaal

Kosten per salarisschaal

X € 1	Totaal	schaal	kosten per schaal	loonkosten voor
			begroting 2018	begroting 2018
	1,00	4	45.808	45.808
	1,00	6	47.522	47.522
	16,56	7	52.006	861.215
	1,00	8	59.016	59.016
	53,05	9	66.744	3.540.791
	14,87	10	73.801	1.097.413
	3,56	11	83.995	299.021
	2,00	12	94.601	189.201
	1,00	14	111.547	111.547
	2,15	A	35.676	76.862
Totaal fte's	96,19			6.328.397

5.3 Verdeelsleutel exploitatiekosten

Tabel 14 Verdeelsleutel exploitatiekosten

Verdeelsleutel	Inwonertal*	Lage**	% gewogen
exploitatiekosten		inkomens	gemiddeld
Hillegom	21.089	2.856	18,04
Lisse	22.606	2.962	19,02
Noordwijk	25.760	3.597	22,40
Noordwijkerhout	16.140	2.010	13,23
Teylingen	36.013	3.808	27,31
Totaal	120.953	14.400	100,00

* gegevens inwonersaantal volgens verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds 2017

** op basis van het rekenmodel septembercirculaire 2016

5.4 Verdeling kosten begroting 2018 per gemeente

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Noordwijkerhout	Teylingen	Totaal
Participatie						
I deel	3.563.553	3.574.798	4.276.389	2.333.021	4.625.739	18.373.500
exploitatiekosten	474.058	499.811	588.631	347.660	717.657	2.627.818
Totaal programma Participatie	4.037.612	4.074.609	4.865.021	2.680.681	5.343.396	21.001.318
Zorg						
WMO						
Wmo - HbH ZIN	1.021.900	940.500	1.380.500	756.800	1.438.800	5.538.500
Wmo - HbH PGB	312.400	225.500	173.800	133.100	138.600	983.400
Wmo - begeleiding ZIN	1.323.940	1.321.820	1.118.300	932.800	2.120.000	6.816.860
Wmo - begeleiding PGB	99.640	95.400	153.700	102.820	208.820	660.380
Wmo - rolstoelen	97.200	109.350	106.650	75.600	106.650	495.450
Wmo - collectief vervoer	207.760	135.680	223.660	148.400	252.280	967.780
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	124.200	145.800	418.500	114.750	197.100	1.000.350
Wmo - w oonvoorzieningen	135.700	96.600	134.550	88.550	149.500	604.900
Wmo - onderzoekskosten	5.000	6.000	5.000	2.000	3.000	21.000
Wmo - eigen bijdrage	248.677	270.388	310.087	189.299	382.183	1.400.634
Totaal WMO	3.079.063	2.806.262	3.404.573	2.165.521	4.232.567	15.687.986
Inkomensondersteunde voorzieningen	371.000	427.000	371.000	270.000	520.000	1.959.000
Jeugd						
PGB Jeugd	377.000	223.000	425.000	122.000	615.000	1.762.000
Programma Zorg	3.827.063	3.456.262	4.200.573	2.557.521	5.367.567	19.408.986
Exploitatielasten	447.117	471.406	555.179	327.902	676.872	2.478.476
Totaal programma Zorg	4.274.180	3.927.668	4.755.752	2.885.423	6.044.439	21.887.462
Totaal Overhead	614.331	647.703	762.805	450.532	930.009	3.405.380
Totaal bijdrage Gemeenten	8.926.122	8.649.981	10.383.577	6.016.636	12.317.844	46.294.160